

ת"ד 3832/12/16 - מדינת ישראל, המאשימה נגד עוודאללה יוסף, עוודאללה חמזה, הנאשמים

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

ת"ד 3832-12-16 ישראל נ' יוסף ואח'
בפני כבוד השופטת שרית זוכוביצקי-אורי

בעניין: מדינת ישראל - המאשימה

נגד

1. עוודאללה יוסף
2. עוודאללה חמזה - הנאשמים

הכרעת דין

החלטתי לזכות את נאשם 1 מעבירה של הפקרה אחרי פגיעה בניגוד לסעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה") ולהרשיעו בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה בניגוד לסעיף 64א(א) לפקודת התעבורה וביתר הסעיפים המיוחסים לו בכתב האישום.

החלטתי להרשיע את נאשם 2 בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

האישום

כנגד הנאשמים יוסף עוודאללה (להלן: "נאשם 1") וחמזה עוודאללה (להלן: "נאשם 2") הוגש כתב אישום לפיו בתאריך 28.9.2016, בשעה 14:30 לערך, נהג נאשם 1 בג'יפ מסוג טיוטה לנדקורזר לבן, לוחית רישוי מספר 14-061-37 (להלן: "רכב הנאשם/הג'יפ") וכשלצדו ישב ברכב נאשם 2- בן דודו של נאשם 1, ברחוב אליהו לנקין לכיוון שכונת רמת רחל בירושלים.

נאשם 1 עקף, במהירות גבוהה, את כלי הרכב שהיו לפניו, עבר לנתיב השמאלי ונסע נגד כיוון הנסיעה כאשר נתיב זה לא היה פנוי.

הנאשם 1 פגע חזיתית באופנועו של גיא גרוז (להלן: "המעורב/ רוכב האופנוע") שנסע באותה עת בנתיב הנסיעה שלו עם כיוון הנסיעה לכיוון שכונת ארמון הנציב.

נאשם 1, אשר ידע כי רוכב האופנוע נפגע, המשיך בנסיעה מבלי לקרוא לעזרה ומבלי שהגיש לו עזרה.

נאשם 2, אשר ידע כי רוכב האופנוע נפגע, לא התקשר לגופי ההצלה הנחוצים ולא הזעיקם למקום התאונה. רק לאחר

עמוד 1

שהגיע לביתו בצור באהר ושוחח עם קרובי משפחתו, פנה לתחנת המשטרה.

כתוצאה מהפגיעה נפל רוכב האופנוע לכביש, נגרם לו שבר בעצם הבריח וידו הושמה במתלה למשך שבועיים וכן סבל משפשופים ולאופנוע עליו רכב נגרם נזק.

במעשיו המתוארים לעיל, נהג נאשם 1 בדרך בקלות ראש או ברשלנות ובמהירות שיש בה, בנסיבות המקרה, סכנה לציבור ושגרמה נזק לאדם ולרכוש.

נאשם 2 ידע כי בפגיעה נפגע אדם ולא התקשר לגופי ההצלה הנחוצים להזעיקם למקום בהקדם האפשרי בנסיבות העניין.

הוראות החיקוק בהן מואשם נאשם 1:

1. הפקרה אחרי פגיעה בניגוד לסעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה.

2. גרימת נזק לאדם ולרכוש בניגוד לתקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: "**תקנות התעבורה**") יחד עם סעיף 68 לפקודת התעבורה.

3. נהיגה בקלות ראש או ברשלנות או במהירות שיש בה בנסיבות המקרה סכנה לציבור שגרמה לתאונת דרכים בה נחבל אדם בניגוד לסעיף 62(2) לפקודת התעבורה.

הוראת חיקוק בה מואשם נאשם 2:

חובת נוסע להתקשר לגופי הצלה בניגוד לסעיף 64א1 לפקודת התעבורה.

העובדות שאינן במחלוקת

בתאריך 28.9.2016, בשעה 14:30 לערך, נהג נאשם 1 בג'יפ כשלצדו ישב נאשם 2 ברחוב אליהו לנקין לכיוון שכונת רמת רחל בירושלים.

לרכב הנאשם 1 נגרם נזק בגלגל האחורי כתוצאה מפגיעה.

נאשם 1 לא עצר במקום הפגיעה והמשיך בנסיעה.

נאשם 2 לא התקשר לגופי ההצלה ולא הזעיקם למקום הפגיעה.

עובר לפגיעה היו מעורבים הנאשמים באירוע מקדים שהתרחש בשכונת ארמון הנציב ובו היו חילופי מהלומות בין מעורבים שונים (להלן: "**האירוע המקדים**").

איש לא רדף אחרי רכבו של נאשם 1 לאחר האירוע המקדים.

המחלוקת העובדתית

1. האם נאשם 1 נהג ברשלנות או בקלות ראש אשר גרמה לפגיעה ברוכב האופנוע ולנזק בכלי

הרכב המעורבים.

2. האם נאשם 1 ידע כי גרם לפגיעה באופנוע, הבחין בפגיעה ברוכב האופנוע, נמלט ממקום התאונה והפקיר אותו ביודעין. לטענת הנאשם 1 בהודעת הכפירה מיום 23.2.17 הוא חש שפגע במישהו והוא רצה להודיע על התאונה שקרתה מבלי לדעת מה פגע בו ומה תוצאות הפגיעה. בהודעת הכפירה מיום 31.5.18 טען כי לפני התאונה הוא היה מעורב בקטטה בה היה חשד לשימוש בנשק חם ועל כן הוא ברח מהמקום שכן חש סכנה לחייו. לאחר שידע שהייתה פגיעה קלה שלא ידע בדיוק מהי מגלגל רכבו האחורי ולא ידע כי היא קשורה לפגיעה בנהג הקטנוע הוא ניגש לתחנת משטרה וביקש למסור עדות.

3. האם נתקיימו נסיבות שהצדיקו את העובדה שנאשם 1 לא עצר במקום התאונה.

4. האם נאשם 2 ידע כי הרכב בו נסע גרם לפגיעה באופנוע, הבחין בפגיעה ברוכב האופנוע ולא התקשר לגופי ההצלה הנחוצים והזעיקם למקום בהקדם האפשרי בנסיבות העניין.

לטענת נאשם 2 הם הותקפו לפני ביצוע התאונה, הוא היה לחוץ ולא השכיל לדעת מה לעשות בנסיבות העניין. לאחר שהגיע לביתו הוא סיפר לאביו על האירוע אשר טילפן למשטרה.

הראיות

העידו בפניי 3 עדי ראיה שהיו באזור מקום התאונה ולא היו מעורבים בה וכן רוכב האופנוע.

עד ראיה דן רובין (להלן: "**מר רובין**") שנסע באופנוע ברחוב אליהו לנקין מאחורי האופנוע בו נסע המעורב כאשר ביניהם מפריד רכב אחד.

עד ראיה גב' חן שוקרון (להלן: "**גב' שוקרון**") שנסעה ברכב בנתיב הנגדי לנתיב נסיעת רכב הנאשם.

עד ראיה מר יצחק יחיני (להלן: "**מר יחיני**") שנסע, ברכב בנתיב הנגדי לנתיב נסיעת רכב הנאשם.

רוכב האופנוע הנפגע גיא גרוז שנסע באופנוע בנתיב הנגדי לנתיב נסיעת רכב הנאשם.

עד ראיה לאירוע המקדים מר אמיר יחזקאל (להלן: "**מר יחזקאל**") שהיה בעמדת השמירה בבית קנדה שבשכונת ארמון הנציב, מר פאיק עמירה (להלן: "**מר עמירה**") שהיה מעורב באירוע המקדים והחוקר רס"מ רביע שאהין (להלן: "**החוקר**").

באמצעות עדי התביעה הוגשו: מסמכים רפואיים של הקורבן- ת/1, לוח תצלומים ובו 6 תצלומים- ת/2, דיסק חקירת נאשם 1- ת/3, הודעת נאשם 1- ת/4, הודעת נאשם 2- ת/5, טופס יידוע נאשם 1- ת/6, דיסק ובו סרטון שצולם טרם הפגיעה- ת/7, דיסק ובו סרטון שצולם טרם הפגיעה- ת/8, הודעת מר יחיני- ת/9, דיסק תמונות מדו"ח הבוחן- ת/10, דו"ח ביקור בוחן מושחר, תצלומים, סקיצה ותרשימים- ת/11, 14 תמונות מוגדלות- ת/12.

מטעם נאשם 1 העיד הנאשם 1 בלבד, מטעם נאשם 2 העיד נאשם 2 ואביו וליד עוואללה (להלן: "**מר עוואללה**") וכן סקיצה שסומנה נ/1.

כיצד התרחשה התאונה והאם היא נגרמה כתוצאה מהתנהגותו הרשלנית של נאשם 1

מר רובין שנסע באופנוע אחרי האופנוע של המעורב, כאשר ביניהם מפריד רכב אחד, תיאר בעדותו את התאונה :
"...פתאום בא ממולנו רכב שיצא לעקיפה מסוכנת ופגע ברוכב אופנוע שהיה לפניי והמשיך כאילו זה לא קרה, חזר
לנתיבו ונעלם במהירות" פרוט' עמ' 27 ש' 3-5).

"מדובר בכביש עם 2 נתיבים, 2 צמתים של 10 מטר אחד מהשני, היה רכב שרצה לפנות שמאלה, והוא הגיע מאחוריו
מהצומת שלפני, פשוט לא חיכה, עקף את הרכב הזה והמשיך ופגע בקטנוע, בנתיב שלנו פגע בו חזיתית (פרוט' עמ' 27
ש' 13-15). עוד העיד מר רובין על התאונה ומיקומה: "הרכב שפגע בקטנוע בא מארמון הנציב פנה שמאלה לכיוון
הצומת שלנו, היה עוד רכב שרצה לפנות שמאלה לירידה לכיוון המלון, עקף את הרכב, נכנס לנתיב שלנו על צומת
אחרת ופגע ברוכב קטנוע וחזר לנתיב" (פרוט' עמ' 28 ש' 3-5). "פגע בו חזיתית... פנים מול פנים, לא יודע אם ימין או
שמאל" (פרוט' עמ' 27 ש' 15, עמ' 28 ש' 10).

לגבי תוצאות התאונה העיד מר רובין "לאחר המפגש האופנוע נפל על הצד, לא ראיתי אם קיבל עוד מכה מהדרכה,
הוא נפל והג'יפ המשיך" (פרוט' עמ' 29 ש' 2-3)

גב' שוקרון שלא ראתה את התאונה אך הבחינה בג'יפ מיד לאחר התרחשותה העידה באשר לאופן נסיעת נאשם 1 :
"...ראיתי מולי מגיע ג'יפ במהירות מופרזת כמעט נכנס בי ברחתי ימינה, הייתה לו שמשה שבורה ולא הבנתי מה קורה
והמשכתי בנסיעה לי לא קרה כלום, איך שפניתי ימינה ראיתי את גיא רוכב האופנוע על הרצפה, ירדתי לעזור,
התקשרתי להורים שלו." (פרוט' עמ' 41 ש' 11-13) ובהמשך: "הוא נסע בצורה מטורפת בכביש שהוא היה מולי, הוא
ממש נסע מהר לא ראה נתיבים..." (פרוט' עמ' 41 ש' 17-18).

מר יכני שלא ראה את התאונה, הבחין אף הוא בג'יפ מיד לאחר קרות התאונה סיפר בעדותו: "הנהגת נעצרה לצד
משאית ולא ראתה אף אחד נעצרה בגלל הנסיעה הפרועה של הג'יפ שבא מולה בנסיעה מהירה" (פרוט' עמ' 49 ש'
11-12).

"...שמענו מן צפירה גדולה ואנשים צועקים וראינו את הג'יפ מנסה לעקוף את האוטו ונוסע לכיוונו בצורה ממש, ממש
פרועה..." (פרוט' עמ' 50 ש' 15-16).

רוכב האופנוע לא זכר את רגע הפגיעה בינו לבין רכב הנאשם 1 אך העיד לגבי הנסיעה עובר לתאונה:

"...נסעתי לאט הרכב הג'יפ הגיע במהירות מופרזת מולי בנתיב שלי..." (פרוט' עמ' 33 ש' 5). ובהמשך: "בנתיב מולי
תור ארוך עד לצומת, הוא ניסה לעבור את כל טור המכוניות שהיה ארוך... לא היה לי מקום לברוח, צד שמאל יש
רכבים, הוא השתלט על כל הנתיב שלי ולא היה לי מקום לברוח" (פרוט' עמ' 33 ש' 18, עמ' 34 ש' 20-21).

בחקירתו במשטרה סיפר נאשם 1 על מיקום הפגיעה "אני הייתי בנתיב שלי הימני והאופנוע היה בנתיב שלי אך הוא
התחיל לרעוד ולא השתלט על האופנוע" (ת/4 עמ' 3 ש' 63). בהמשך החקירה אמר שהוא אינו זוכר האם עקף או לא
(ת/4 עמ' 4 ש' 82-84, 94, 96-98).

בעדותו בבית המשפט שינה נאשם 1 את גרסתו: "כשאני עקפתי את הרכב, רציתי לחזור למסלול שלי.. רציתי לברוח ממנו, אז הוא פגע בי" (פרוט' עמ' 59 ש' 30) ובהמשך: "שקרתה התאונה, אני עקפתי. כשעקפתי.. שני אופנועים היה אחד מאחורי ואחד מולי. אני רציתי לחזור.. הוא לא ידע לאיפה הוא הולך.. אני חזרתי, מישהו דפק לי את הגלגל האחורי..." (פרוט' עמ' 60 ש' 8-9).

בעדותו בבית המשפט תיאר נאשם 1 את רגע הפגיעה "... הוא פגע בגלגל מאחורה של הרכב שלי... מצד שמאל מאחורה" (פרוט' עמ' 54 ש' 24-25) ובהמשך: "הגלגל האחורי נפגע" (פרוט' עמ' 54 ש' 29).

בהודעתו במשטרה אישר הנאשם 1 שרוכב האופנוע השני (מר רובין ש.ז.א) ראה את התאונה כי הוא היה מאחוריו (ת/4 ש' 88-89).

על פי גרסאות העדים, תמונות הג'יפ (ת/12) וגם על פי גרסתו הלא סדורה והמתחמקת של הנאשם 1 הוא יצא לעקיפה ובמהלך החזרה לנתיבו התרחשה הפגיעה עם רוכב האופנוע בגלגל האחורי השמאלי של הג'יפ בו נסע.

בדו"ח הבוחן (ת/11) תוארו הפגיעות באופנוע "שבר בפלסטיק בדופן שמאל, שפשופים על דופן ימין, גלגל קדמי נדחף לאחור" (ת/11 עמ' 2 ס' 5). על הפגיעות באופנוע ניתן ללמוד גם מהתמונות (ת/10) בהן נראה כי הפגיעה העיקרית באופנוע היא בחזית.

על הפגיעות שנגרמו לרוכב האופנוע ניתן ללמוד מהמסמך הרפואי מהמרכז הרפואי שערי צדק ומהדו"ח הרפואי של מגן דוד אדום (ת/1).

לעניין מהירות נסיעתו העיד הנאשם 1: "אני לא נהגתי מהר.. אני ברחתי משם" (פרוט' עמ' 58 שו' 17).

מהדיסקים שהוגשו (ת/7, ת/8) לא ניתן לאמוד את מהירות נסיעתו של נאשם 1. יחד עם זאת, ניתן להתבסס על עדויותיהם המהימנות של 4 העדים שהבחינו בנסיעתו המהירה והמסוכנת של נאשם 1 עובר לתאונה המשתלבת עם גרסת הנאשם לפיה היה במנוסה.

עדויות של מר רובין שהינו עד ראיה נטרלי שנסע אחרי רכב המעורב ואשר גם לפי דברי נאשם 1 ראה את התאונה הייתה אמינה מהימנה וכללה פרטים רבים. עדות זאת שלא נסתרה, מתיישבת עם עדות המעורב ואף עם חלק מעדות הנאשם 1.

לעומת זאת מצאתי סתירות בין עדות הנאשם 1 בחקירתו לבין עדותו באולם בית המשפט. בהודעתו במשטרה לא זכר הנאשם 1 את העקיפה וטען כי רוכב האופנוע איבד שליטה באופנוע. בעדותו בבית המשפט זכר את העקיפה אך טען שהפגיעה הייתה בנתיב נסיעתו. עדותו של הנאשם הייתה לא אמינה ומתחמקת והתרשמתי כי הוא מנסה להרחיק ממנו אשמה.

על נסיעתו אמר בעדותו רוכב האופנוע כי "כנראה שהייתי באמצע הנתיב, נוסע באמצע הנתיב בדרך כלל אין לי שום סיבה לנסוע מהצד, לשאלת בית המשפט 99 אחוז נסעתי באמצע הנתיב, אין סיבה יש לי היגיון לנסוע על צד של כביש" (פרוט' עמ' 37 ש' 29-30).

באשר לאופן נסיעת רוכב האופנוע העיד מר רובין: "היה בסדר גמור, נסעתי אחרי לדעתי 500-600 מטר, היה רכב שהפריד בינינו, לא יכולתי לעקוף את הרכב, נסע בסדר גמור, לדעתי במהירות סבירה היה בקצב שלי".

בחרתי להעדיף את גרסתו המפורטת והאמינה של העד הניטרלי, מר רובין, שהיה עד לתאונה המתיישבת עם גרסתו של רוכב האופנוע על פני גרסתו של הנאשם לגבי מקום התאונה ואופן התרחשותה.

משכך אני קובעת כי נאשם 1 עבר לנתיב הנגדי כדי לעקוף כלי רכב שהיו לפניו וזאת כשבנתיב הנגדי נסע רוכב האופנוע. הנאשם 1 פגע באופנוע בנתיב נסיעתו של האופנוע. כתוצאה מהפגיעה נפגע הגלגל האחורי של הג'יפ וחזית האופנוע. כתוצאה מהפגיעה נפל רוכב האופנוע ונחבל.

בהקשר זה אציין כי איני סבורה שהימצאותה של משאית חונה אשר על פי העדויות השונות חנתה על חלק מנתיב הנסיעה של רוכב האופנוע (פרוט' עמ' 32 ש' 28-29, פרוט' עמ' 34 ש' 18, פרוט' עמ' 49 ש' 8-9) כדי לשנות את מסקנתי בנוגע לאופן התרחשות התאונה ובנוגע לאחריותו של נאשם 1 להתרחשותה.

בנסיבות אלה, נהג הנאשם 1 בקלות ראש, ברשלנות בכך ביצע עקיפה מסוכנת כשהנתיב מולו לא היה פנוי ובכך גרם לתאונה בה נחבל רוכב האופנוע וכלי הרכב המעורבים ניזוקו.

נאשם 1- עבירת ההפקרה

האם ידע נאשם 1 שפגע באופנוע

אין מחלוקת כי הנאשם 1 לא עצר את רכבו במקום הפגיעה והמשיך בנסיעה.

בתשובה לאישום טען נאשם 1 כי ידע שהייתה פגיעה קלה בגלגל רכבו האחורי אך הוא לא ידע מהי ולא ידע שהיא קשורה לפגיעה באופנוע.

במנותק משאלת האחריות לתאונה, איני סבורה כי הנאשם 1 לא ידע כי התנגש באופנוע.

בעדותו בבית המשפט תיאר את רגעי הפגיעה: "כשעברתי משם, אני עברתי רכב, ראיתי איזה אופנוע שהיה לפניי, מולי והיה עוד אחד והיה גם עוד אוטובוס אז רציתי לעבור. אני עקפתי איזה רכב. אחרי זה הוא התחיל לשחק.. ברחתי ממנו כמה שאני יכול, הלכתי לצד ימין, אז הוא פגע בגלגל מאחורה של הרכב שלי" (פרוט' עמ' 54 ש' 22-25). בהמשך עדותו כשנשאל על הסתירה בין תשובתו לאישום לבין דבריו בבית המשפט אמר נאשם 1 "...שראיתי את האופנוע מולי, אני ניסיתי להתרחק כמה שאפשר בשביל לא לפגוע בו וגם בהתחלה אמרתי בחקירה שאני לא ידעתי מי פגע בי אבל חוץ מזה לא היה מולי חוץ מהאופנוע" (פרוט' עמ' 56 ש' 1-3). בתשובה לשאלה עם פגע באופנוע השיב שכן (פרוט' עמ' 60 ש' 21-26) ואחר כך: "אני פגעתי.. אני לא יודע במה.. אולי אופנוע.. חוץ מהאופנוע לא היה מולי אף אחד חוץ מהאופנוע (פרוט' עמ' 62 ש' 24-25).

בחקירתו במשטרה תיאר נאשם 1 את הפגיעה ונסיבותיה: " תוך כדי שאני בורח אני פניתי שמאלה ונסעתי כמה מטרים ואז הגיע מולי שני אופנועים ואוטובוס אגד אחריהם. האופנוע הראשון שראה אותי לא השתלט על האופנוע ואני ניסיתי להתרחק ממנו ופגע בגלגל האחורי שמאלי של רכבי אני שמעתי שמהו פגע ברכב. האופנוע השני עצר מיד כשראה אותי אני המשכתי בנסיעה כי פחדתי מפאיק שרדף אחרי יחד עם המשפחה שלו." (ת/4 עמ' 2 ש' 21-24). ובהמשך תיאר את האירוע: "אני פניתי שמאלה ונשארתי צמוד לימין אך האופנוע הופתע ואיבד שליטה על ההגה והוא התנגש בי והאופנוע שמאחוריו עצר, כנראה שרוכב האופנוע נסע מהר, כל זה בשניות" (ת/4 עמ' 3 ש' 65-66).

גם על פי הודעתו של נאשם 2 במשטרה הייתה התנגשות בין הג'יפ לאופנוע " אנחנו ברחנו מפאיק עמירה...התרחקנו 100 מטר לערך מפאיק ואז התנגש בנו קטנוע באופן פתאומי בגלגל האחורי שמאלי. אני לא שמתי לב בדיוק בגלל שהשמשה הייתה שבורה" (ת/ש' 5/22-24).. "כן ראיתי שהוא התנגש בנו אך לא שמתי לב מה קרה ואיך קרה אך ידעתי שקרתה תאונה" (ש' 33-34). נאשם 2

עדותו של נאשם 1 בנוגע לפגיעה באופנוע הייתה מתחמקת ומתפתלת. הנאשם הודה כי פגע באופנוע אך ניסה לחזור בו מכך ללא שהדבר מתיישב עם עדותו לגבי מה שהתרחש עובר לתאונה ואף בסתירה לעדותו של נאשם 2.

לפיכך אני קובעת כי הנאשם 1 הבחין ברוכב האופנוע מגיע מולו, חש בסכנת הפגיעה העומדת להתרחש וידע כי התנגש ברוכב האופנוע.

האם ידע נאשם 1 כי כתוצאה מהתאונה נפגע רוכב האופנוע

היסוד הנפשי הנדרש לעבירת ההפקרה

המאשימה ייחסה לנאשם עבירת הפקרה לפי סעיף 64א(ב) לפקודה ולא העבירה הפקרה לפי סעיף 64א(א) לפקודה (המקלה יותר) הנבדלות זו מזו ביסוד הנפשי.

עבירת ההפקרה לפי סעיף 64א(א) לפקודה קובעת:

"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי בתאונה נפגע אדם או עשוי היה להיפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולהזעיק עזרה, דינו - מאסר שלוש שנים."

עבירת הפקרה לפי סעיף 64א(ב) לפקודה קובעת:

"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה, או עצר כאמור ולא הזעיק עזרה, דינו - מאסר שבע שנים."

ההבחנה בין הסעיפים הינה ברורה. בסעיף קטן (א) נדרש יסוד נפשי של רשלנות ואי מודעות לעובדה שנפגע אדם או שעשוי היה להיפגע אדם אך שהיה עליו לדעת ואילו בסעיף קטן (ב) נדרשת מודעות לרכיבי העבירה ולעובדה שבוודאות נפגע אדם.

בעבר האבחנה בין הסעיפים לא הייתה ביסוד הנפשי אלא בשאלה אם הנסיבות מלמדות כי יתכן ונפגע אדם לעומת נסיבות בהן יש להניח בוודאות כי נפגע אדם. בשני המקרים היסוד הנפשי לנסיבה העובדתית היה זהה, "ידע" או "היה עליו לדעת" (ע"פ 5000/08 סומך נ' מדינת ישראל, מיום 22.3.09 וכן ברע"פ 5858/10 אדר נ' מדינת ישראל, מיום 11.8.10, שפורסם טרם התיקון לחוק).

בתיקון 101 לפקודת התעבורה (משנת תשע"ב-2011) בצע המחוקק הפרדה ברורה בין סעיף קטן (א) לסעיף קטן (ב) , וכך נכתב בדברי ההסבר להצעת החוק לתיקוןפקודתהתעבורה (מס' 104) (החמרת הענישה בעבירת ההפקרה) תשע"א-2011, הצ"ח הכנסת, חוברת 394, מיום כ"ו בסיון תשע"א (28.6.11), עמ' 198:

"מוצעבזהלתקןאתהסעיף, אשרבניסוחוהיום

מערבבביןיסודותנפשייםשוניסומבחיןביןיסודות
עובדתייםשוניסהבחהשבמקריםרביסקשהליישמה.מן

הראוילקבועכיעבירתההפקרהתכלולמדרגהתנהגויות וחומרעונשיסבהתאם.

ראשית, מוצע לקבוע עבירה של הפקרה ברשלנות, לגבי נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי בתאונה נפגע אדם או עשוי היה להפגע אדם, ולא עצר במקום התאונהכד לאמוד על תוצאותיה ולהזעיק עזרה. העונש על עבירה זו יהיה שלוש שנות מאסר, שהוא העונש המרביהקבוע בחוק העונשין, התשל"ז-1977- על עבירות הרשלנות (סעיף 64א(א) המוצע).

שנית, מוצע לקבוע עבירהאחת של הפקרה שתכלולאת ההתנהגויות הקבועותהיום בנפרד-אי עצירהואי הגשת עזרה-כך שהעונש שיוטל על נהג המעורב בתאונהשבה נפגע אדםולא עצר או לא הזעיק את העזרה המתאימהיהיה שבע שנות מאסר (סעיף 64א(ב) המוצע). עבירה זו היא עבירה שהיסוד הנפשי הנדרש לה הוא מודעות, הן לטיב ההתנהגותוהן להתקיימותןשל נסיבות העבירה. יסוד נפשי זה כולל לפי הדיקום עצימת עיניים."

וראו גם ע"פ 3304/14 פארן נ' מדינת ישראל, מיום 21.10.14:

"כידוע, במסגרת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 101), התשע"ב-2011, הוחמרה הענישה בגין עבירת ההפקרה אחרי פגיעה, וכונן מדרג חומרה בהתאם ליסוד הנפשי שנלווה לביצוע העבירה. בנוסחה החדש מבחינה הפקודה לעניין העונש בין עבירת הפקרה שנעברה כאשר היה על הנג דעת שבתאונה נפגע אדם או עשוי היה להיפגע אדם, כלומר שלגבי נסיבה זו היתה קיימת ידעה בכוח בלבד (סעיף 64א(א)), לבין עבירת הפקרה שנעשתה כשלנוהג מודעות בפועל לגבי הפגיעה באדם (סעיף 64א(ב))."(הדגשות שלי ש.ז.א.)

לא הובאה בפני כל ראייה לכך שנאשם 1 ידע שרוכב האופנוע נפגע כתוצאה מהתאונה אולם בנסיבות העניין אני סבורה כי היה עליו לדעת זאת.

הנאשם 1 נשאל האם הוא יודע מה קרה לאחר הפגיעה וענה כי הוא אינו יודע (פרוט' 61 ש' 3-4). על פי הודעתו הוא פחד לרדת מהרכב כדי לברר את מצבו של רוכב האופנוע כי חשש שיבואו להרביץ לו (ת/ש' 117-112).

דהיינו הנאשם 1 היה מודע לתאונה אך לטענתו בשל החשש שחש לחייו הוא לא עצר כדי לעמוד את תוצאותיה.

בהתנגשות שבין רכב ג'יפ מהסוג בו נהג הנאשם 1 לבין אופנוע מהסוג בו נהג המעורב, קיימת סבירות גבוהה כי יפגע אדם. אולם, דרישת סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה הינה למודעות בפועל ולא לידיעה בכוח בלבד (השוו עפ"ת 50405-01-17 קאסם עתמה נ' מדינת ישראל מיום 6.4.2017).

גם מהודעתו של מר יחיני לגבי התנהגות הנאשם 1 לאחר התאונה עולה כי פועלים שעמדו בסמוך למשאית שהייתה באזור סימנו לג'יפ לעצור אך הג'יפ המשיך בנסיעה פרועה וברח (ת/ש' 6-5).

לפיכך אני קובעת כי לא הוכח שהנאשם ידע מה היו תוצאות התאונה אך לנוכח נסיבות התאונה היה עליו לדעת כי כתוצאה מהתאונה נפגע רוכב האופנוע.

האם האירוע המקדים ותחושת הסכנה שחש נאשם 1 לטענתו, מצדיקים את התנהגותו באופן שאין להרשיעו בעבירת ההפקרה

מעדותם של נאשם 1, מר עוודאללה, אביו של נאשם 2, ומר עמירה עולה כי בין משפחת הנאשמים לבין מר עמירה ומשפחתו קיים סכסוך (פרוט' עמ' 55 ש' 4-7, עמ' 72 ש' 17-19, עמ' 44 ש' 18).

על פי העדויות שנשמעו בפני, לפני התאונה, התרחשה בארמון הנציב קטטה אלימה בה היו מעורבים, בין היתר, נאשם 2 והעד מר עמירה בעקבותיה הזעיק נאשם 2 טלפונית את נאשם 1 שהגיע למקום עם הג'יפ, הצטרף לקטטה וברח מהמקום עם נאשם 2 (עדויות של מר יחזקאל, שהיה באותה עת בעמדת השמירה במרכז הקליטה בארמון הנציב (פרוט' עמ' 44 עמ' 23 ש' 17-21, עמ' 24 ש' 2-5), עדויות של נאשם 1 (פרוט' עמ' 54 ש' 11-16) ועדותו של נאשם 2 (פרוט' עמ' 21-29).

אין מחלוקת כי איש לא רדף אחרי הג'יפ בו נסעו הנאשמים. גם על פי עדות הנאשמים הם לא ראו את מר עמירה או אדם אחר רודף אחריהם, לא כאשר עזבו את מקום הקטטה וגם לא בהמשך נסיעתם.

כך תאר נאשם 1 את רגע הבריחה ממקום הקטטה: "חמזה ופואד ברחו מהרכב והרכב נשאר שם המאזדה. אני הלכתי לראות מה קרה שם. לפני שהגעתי לפאיק, ראיתי את חמזה ואדם בורחים בכביש, פגשתי אותם, לקחתי אותם איתי לראות מה קרה עם הרכב. כשהגענו לרכב, ראינו את פאיק עומד על יד הרכב ושבר את הזכוכית של הג'יפ והתחיל לאיים עלינו... אחר כך אני ברחתי. היה איתי חמזה ואהדם אחי ברח ברכב השני" (פרוט' עמ' 44 עמ' 23 ש' 17-21, עמ' 24 ש' 2-5).

לגבי המשך הנסיעה העיד נאשם 1: "אני היו מאחורי רכבים. אני לא הסתכלתי.. לא ידעתי אם זה הוא או המשפחה שלו אחרי" (פרוט' עמ' 58 ש' 12-13).

בתשובה לשאלה האם ראה את מר עמירה או איש ממשפחתו רודף אחרי הג'יפ השיב נאשם 2 כי הוא לא שם לב (פרוט' עמ' 65 ש' 4-7).

על פי עדותו של מר יחזקאל שהבחין בקטטה האלימה, לאחר כ-4 דקות הגיע ג'יפ ממנו ירדו 4 אנשים, התקוטטו עם האדם הנוסף שנשאר במקום ולאחר כדקה, שתיים שני אנשים מתוך הארבעה נסעו ברכב המאזדה ושניים אחרים נסעו בג'יפ כאשר האדם לו הרביצו נותר במקום (הדגשה שלי ש.ז.א.) (פרוט' עמ' 44 עמ' 23 ש' 17-21, עמ' 24 ש' 2-5).

מר עמירה העיד לגבי מצבו הרפואי לאחר שהנאשמים ברחו מהמקום בג'יפ: "... פתחו לי את הראש (מצביע על צלקות בראש) ואני נהייתי ברצפה והם לקחו את הרכב המאזדה, הגיפ וברחו..." (פרוט' עמ' 43 ש' 20-21).

למרות שהנאשם 1 לא ראה את מר עמירה הפצוע, נכנס לרכב ומתחיל לרדוף אחריו ועל אף שגם במהלך נסיעתם הוא או נאשם 2 לא ראו את מר עמירה או אדם אחר נוסע אחריהם וגם לא הסבו ראשם לאחור לבדוק זאת טען נאשם 1 שחש לחייו ולכן לא עצר במקום התאונה.

לעניין זה מסר נאשם 1 מספר הסברים. תחילה אמר שמר עמירה איים עליהם ואמר "אני אראה לכם" ושבר את הזכוכית הקדמית של הג'יפ (פרוט' עמ' 54 ש' 14-15). בהמשך אמר שגם משפחתו של מר עמירה באו למקום האירוע המקדים על מנת להכותו (פרוט' עמ' 54 ש' 20). לאחר מכן אמר שמר עמירה אמר "אני אירה בך" ולכן ברח (פרוט' עמ' 57 ש' 9). בהמשך הוסיף כי חשש שמא משפחתו של מר עמירה רודפים אחריו (פרוט' עמ' 58 ש' 22-24).

אני מקבלת את טענתו של נאשם 1 לפיה במהלך הקטטה נשמעו לעברו איומים מצדו של מר עמירה אולם איני סבורה כי די באיומים אלה לבדם ובתחושת הסכנה הסובייקטיבית של הנאשם כדי להצדיק את התנהגותו.

הנאשם 1 לא ראה את מר עמירה נכנס לרכב ודולק אחריו ואף לא עשה כל מאמץ בעצמו או באמצעות נאשם 2 שישב לצדו לבדוק האם יש ממש בתחושתו לפיה מישהו רדף אחריו במהלך נסיעתו. אני סבורה כי בנסיבות העניין לא היה בסיס לתחושת הנאשם לפיה מר עמירה או משהו אחר רודף אחריו באופן המצדיק את אי עזירת רכבו במקום התאונה ואין די בתחושת הפחד הכללית הסובייקטיבית של הנאשם כדי לפטור אותו מאחריות למלא את חובתו החוקית והמוסרית לעצור במקום התאונה, או קרוב אליה כדי לעמוד על תוצאותיה ולהזעיק עזרה.

לאור האמור אני מזכה את נאשם 1 מעבירה של הפקרה אחרי פגיעה בניגוד לסעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה ומרשיעה אותו בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה בניגוד לסעיף 64א(א) לפקודת התעבורה.

נאשם 2

נאשם 2 מואשם בכך שלא להתקשר לגופי ההצלה הנחוצים ולהזעיקם למקום התאונה בהקדם האפשרי בנסיבות העניין.

סעיף 1א64 לפקודת התעבורה קובע :

"נוסע ברכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם חייב להתקשר לגופי ההצלה הנחוצים ולהזעיקם למקום התאונה, בהקדם האפשרי בנסיבות העניין, אלא אם כן נוהג הרכב עצר והזעיק עזרה, בנסיבות כאמור בסעיף 64א(ב) או (ג); העובר על הוראה זו, דינו - מחצית העונש הקבוע בסעיף 64א(ב) או (ג), לפי העניין; הוראות סעיף זה לא יחולו על קטין שטרם מלאו לו 16 שנים".

מודעותו של נאשם 2 לתאונה

בדברי ההסבר להצעת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 104) (החמרת הענישה בעבירת ההפקרה), תשע"א-2011 נכתב, כי עבירה לפי סעיף 1א64 לפקודת התעבורה היא עבירה שהיסוד הנפשי הנדרש לה הוא מודעות, ויכול שיהיה גם עצימת עיניים. כך גם קבע בית המשפט המחוזי, בת"פ 40130-06-12 **מדינת ישראל נ' חיים אשר משה אלון** מיום 21.5.2014.

הוכחת עצימת העיניים מחייבת הוכחת חשד סובייקטיבי, ממשי ורציונאלי לצד הימנעות מבדיקת העובדות לאשורן. לא די בהוכחת ההנחה שאדם סביר ונבון היה חושד בנסיבות המקרה, אלא יש להשתכנע כי הנאשם עצמו חשד בדבר התקיימות הנסיבה (ע"פ 5938/00 **ניסים אזולאי נ' מדינת ישראל** מיום 14.5.2001).

בתשובה לאישום טען הנאשם כי לא הייתה לו ידיעה על הפגיעה באופנוע וכי לא ידע אודות תוצאות הפגיעה, אולם בסיכומיו טען ב"כ הנאשם כי ידע שמהו פגע ברכב אך המאשימה לא הוכיחה כי ידע שנפגע מכך אדם.

בחקירתו במשטרה סיפר נאשם 2 על הפגיעה "...אנחנו התרחקנו 100 מ' לערך מפאיק ואז התנגש בנו קטנוע באופן פתאומי בגלגל האחורי שמאלי, אני לא שמתי לב בדיוק בגלל שהשמשה הייתה שבורה" (ת/5 עמ' 2 ש' 23-24).. "כן ראיתי שהוא התנגש בנו אך לא שמתי לב מה קרה ואיך קרה אך ידעתי שקרתה תאונה" (ש' 33-34).

בעדותו בבית המשפט טען נאשם 2 כי לא ידע במה פגעו אולם השתמש במילה "מישהו" מספר פעמים כאשר תיאר את הפגיעה. וכך אמר בעדותו: "אנחנו שנסענו ברחוב, הרגשתי שמישהו פגע בנו אבל אני לא יודע מה זה היה. ממש איך שהגעתי לבית התקשרתי לאבא שלי, אמרתי לו מה שקרה ושמישהו פגע בנו...". (פרוט' עמ' 64 ש' 1-3) וכן תיאר כי "אמרתי לו שהייתה לנו בעיה והוא פגע בנו...". (פרוט' עמ' 67 ש' 24) בהמשך עדותו אמר נאשם 2: "אני ידעתי שמישהו פגע בנו" (פרוט' עמ' 68 ש' 30) (הדגשות שלי ש.ז.א.).

על הבנתו של נאשם 2 בדבר חומרת הפגיעה ניתן ללמוד מעדותו של אביו מר עוודאללה, אשר סיפר על הפעולות בהן נקט לאחר שסיפר לו בנו על התאונה. מר עוודאללה סיפר בעדותו כי ההגעה לתחנת המשטרה נעשתה, בין היתר, בשל התאונה "הנושא של התאונה, מה קרה להם בדיוק. חשבתי ש.. אתה יודע.. קרה לו משהו.. אם נפצע משהו, מישהו...". (פרוט' עמ' 70 ש' 25-26). בהמשך עדותו משנשאל מה בדיוק רצה לבדוק אמר "הגיעה משטרה למקום, בדקו מי נפגע, מה קרה בשטח, אם צריך אמבולנס שיזמינו, אם צריך משהו, אני לא יודע" (פרוט' עמ' 72 ש' 2-3).

פעולותיו של מר עוודאללה על סמך דבריו של נאשם 2 מלמדות כי נאשם 2 חשש שמא נפגע אדם כתוצאה מהתאונה ונמנע מלברר זאת באמצעות הפניית מבטו לאחור ברגע הפגיעה.

לפיכך אני קובעת כי נאשם 2 היה מודע לתאונה בה נפגע רוכב האופנוע.

האם הזעיק הנאשם 2 עזרה במועד המוקדם ביותר האפשרי בנסיבות העניין

אין מחלוקת כי הנאשם 2 לא התקשר לגופי ההצלה כלל, לא במהלך הנסיעה לאחר התאונה וגם לא לאחר שהגיע לביתו. לגבי הפעולות בהן נקט ניתן ללמוד מעדותו ומעדותו של אביו.

בעדותו סיפר נאשם 2: "אני כשהגעתי, התקשרנו לאבא שלי והלכנו למשטרה" (פרוט' עמ' 68 ש' 10), וכן: "אמרתי לו שהייתה לנו בעיה והוא פגע בנו אבל לא ידענו מה זה.. בוא נלך למשטרה נבדוק מה זה" (פרוט' עמ' 67 ש' 24-25) ובהמשך "הוא התקשר למשטרה והלכנו לשם" (פרוט' עמ' 68 ש' 27).

מר עוודאללה, אביו של נאשם 2, סיפר בעדותו בבית המשפט על יצירת הקשר עם המשטרה: "...כשהגיעו אמרו לי, ישר התקשרתי אני למשטרה... אחרי שעה, אני חשבתי, יש לו הרבה בעיות עם אותו בן אדם, ישר הלכתי למשטרת עוז, במשטרת עוז הפנו אותי למשטרת מוריה" (פרוט' עמ' 70 ש' 15-17).

לטענת הנאשם לנוכח גילו הצעיר, האירוע המקדים בו היה מעורב ותחושת הסכנה בה חש יש לראות בשיחתו הטלפונית של האב עם משטרה כממלאת אחר חובתו להתקשר לגופי ההצלה. אין בידי לקבל טענה זו של הנאשם.

חרף העובדה שדרישות החוק מנוסע ברכב נמוכות יותר מאלה המוטלות על הנהג, תכליתו של סעיף זה הינו זהה לתכלית חובת הנהג והיא הגנה על ערך שלמות גופו של אדם, שכן סעיף זה מתמקד ביכולת נוסע הרכב להשפיע על מצבו של נפגע העבירה בדרך של הזעקת עזרה. לא זו אף זו, סעיף זה מתמקד גם בהטלת חובה על נוסע הרכב כלפי התאונה, שכן ביכולתו של הנוסע להשפיע על הנהג בסמוך לאחר התאונה" (ת"פ 7747-06-15 **מדינת ישראל נ' אביאל אלקבס** מיום 1.6.2016, ע"פ 4311/14 **אבוטבול נ' מדינת ישראל** מיום 20.5.2015, ע"פ **אורן חנונה נ' מדינת ישראל** מיום 21.1.2015).

כל מטרת סעיף זה היא חינוכית והרתעתית באכיפת קיומה של מחויבות אנושית בסיסית שבין אדם לחברו, מקום בו היא עלולה להישכח מטעמים אנוכיים או אדישות פושעת. הדרישה בהזעקת כוחות הצלה למקום בו נפגע אדם מרכב בו נסע הינה טבעית, פשוטה, נחוצה וראויה מהמעלה הראשונה.

לא מצאתי כי הייתה לנאשם 2 מניעה פיזית או נפשית ליצור קשר עם גופי ההצלה במהלך נסיעתו בג'יפ, שכן בקלות וללא טרחה או סיכון יכול היה לעשות את הנדרש שאמור להיות גם מובן מאליו. כפי שקבעתי בעניינו של נאשם 1, איש לא רדף אחרי הג'יפ וגם אם סבר כן נאשם 2 אין בכך כדי למנוע שיחת טלפון לגופי ההצלה.

מטרת הסעיף להצלת חיים. התנהגות הנאשם 2 מעידה על אדישות וממילא לא היה בה כדי להציל חייו של נפגע בתאונה.

בהקשר זה אציין כי במהלך הקטטה שקדמה לתאונה שללא ספק הייתה כרוכה בתחושת סכנה ופחד התקשר הנאשם 2 לאחיו על מנת להזעיקו למקום הקטטה.

ב"כ הנאשם הפנה לת"פ 7747-06-15 **מדינת ישראל נ' אביאל אלקבס ואח'** מיום 1.6.2016 שאינה רלוונטית למקרה שבפני שכן שם זוכה הנאשם/הנוסע לאחר שנקבע כי ידע שהנהג ממלא חובותיו על פי דין. במקרה שבפני נאשם 1 לא עצר במקום התאונה ולא הזעיק עזרה.

לאור האמור אני קובעת כי נאשם 2 לא הזעיק עזרה למקום הפגיעה בהקדם האפשרי בנסיבות העניין.

לסיכום

מצאתי לזכות את נאשם 1 מעבירה של הפקרה אחרי פגיעה בניגוד לסעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה מצאתי להרשיע את נאשם 1 בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה בניגוד לסעיף 64א(א) לפקודת התעבורה וביתר הסעיפים המיוחסים לו בכתב האישום.

מצאתי להרשיע את נאשם 2 בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתנה היום, כ"ה תשרי תש"פ, 24 אוקטובר 2019, במעמד הצדדים.